

SISTEMES AUGMENTATIUS I ALTERNATIUS DE COMUNICACIÓ

SEMINARI NEE
Sant Martí

6a trobada 13-05-2011

Silvia Bort i Mercè
Mestres

Logopedes

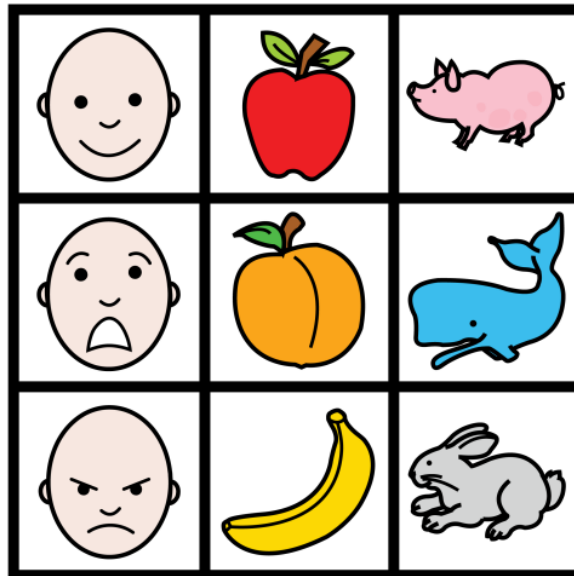
CEE-Conxa Espina

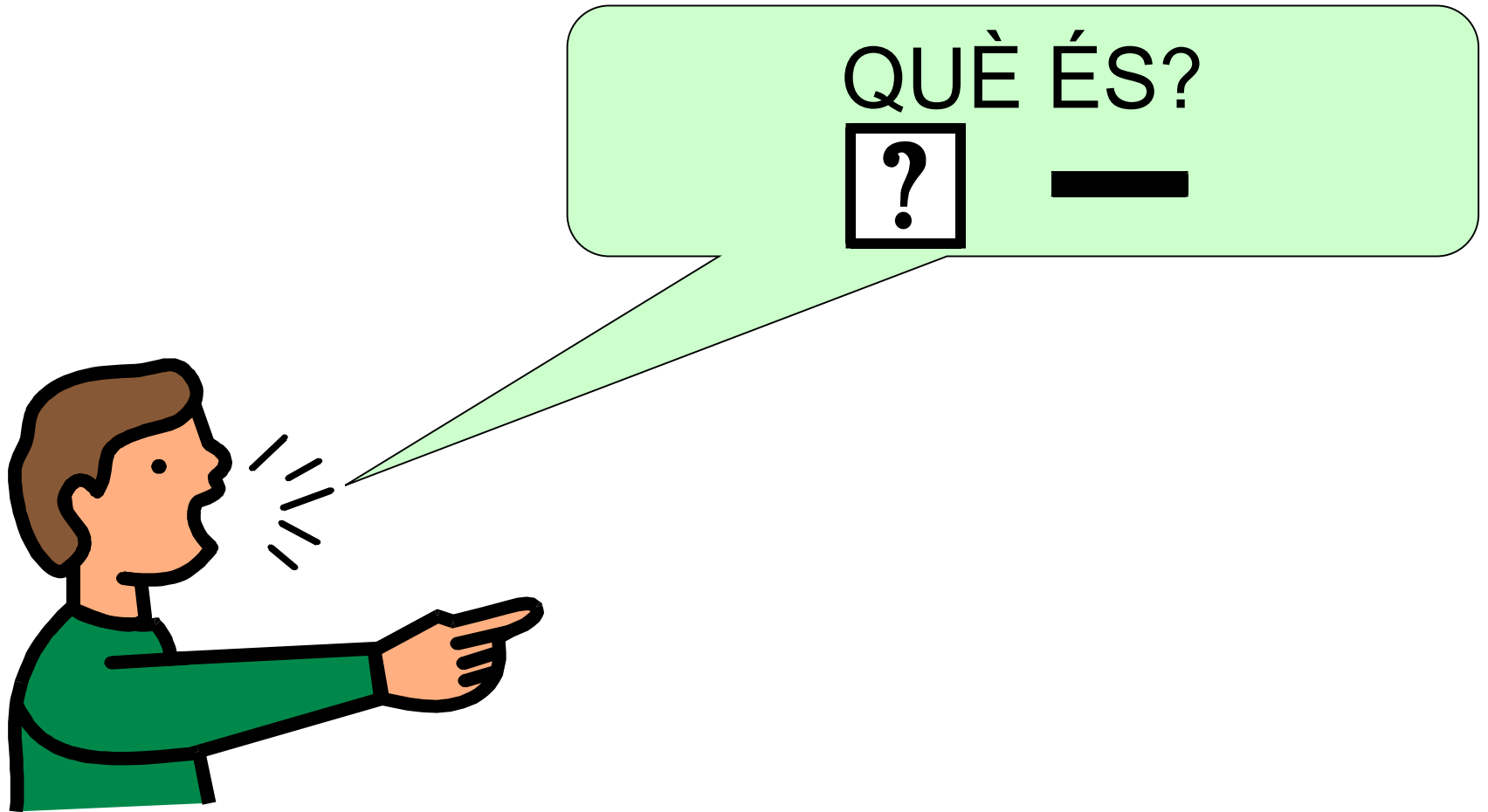
INTRODUCCIÓ

El nostre centre acull alumnes que cal atendre tenint en compte la diversitat.

La nostra intervenció incideix tant en la comunicació com en el llenguatge i la parla. Cada vegada són més els/les alumnes que, per diferents motius (manca de parla o parla intel·ligible de per si o per incorporació tardana), no poden accedir al llenguatge oral o ho fan amb greus problemes.

Per donar resposta a les seves necessitats de comunicació utilitzem un sistema augmentatiu/alternatiu de comunicació (SAAC): l'**SPC (Sistema Pictogràfic de Comunicació)**, que permet una comprensió fàcil tant per part de l'usuari com per als possibles receptors.

SISTEMA PICTOGRÀFIC DE COMUNICACIÓ O SPC

Es tracta d'ajuts consistents en plafons de comunicació sobre els quals se situen els signes gràfics. Aquests plafons poden tenir format tècnic o de paper.

Per a l'ús d'aquest sistema s'ha de valorar si

l'alumne/a compleix una sèrie de requisits bàsics per

poder accedir-hi:

- Bona visió

- Discriminació visual

- Direcció/fixació de la mirada

- Habilitat motora: motricitat fina

-Respostes Sí/No amb moviments del cos

-Possibilitat utilització commutadors

-Capacitat de codificació

-Memòria

-Comprensió mínima

Les característiques dels/de les alumnes
ens orientaran sobre com hem d'aplicar el
sistema i ens donaran la pauta a seguir per
ajustar-lo a cada cas.

Tant si l'alumne/a

- . pot dir algunes paraules
- . té llenguatge oral, però poc comprensiu
- . té llenguatge oral, però fa poques intervencions

l'important és que es pugui arribar a comunicar a través d'aquests símbols. El que ha de quedar clar és que aquest sistema en cap moment perjudica el llenguatge oral, ni tan sols el frena, sinó ben al contrari, n'és un bon estimulador. En aquest cas aquest sistema seria augmentatiu.

I en aquells casos en què el desenvolupament del llenguatge oral no és possible, garanteix, com a mínim, que l'alumne/a pugui donar informació, expressar com es troba o el que vol, i que l'altre/a interlocutor/a el pugui entendre. En aquest cas el sistema seria alternatiu.

Aquest sistema té un codi fàcil d'entendre per tothom.
El vocabulari es pot adaptar a les necessitats de l'entorn de l'usuari. Es presenten les imatges que es volen treballar en forma d'icones que poden dur escrit el nom.

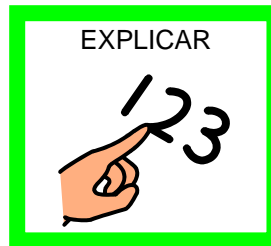

Els símbols del sistema s'agrupen en sis categories diferents, a cada una de les quals correspon un color diferent:

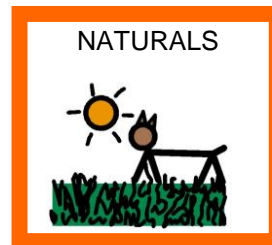
-Persones: groc

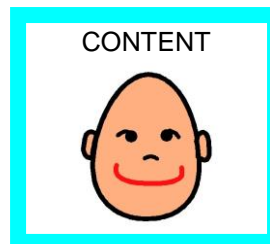
-Accions: verd

-Substantius: taronja

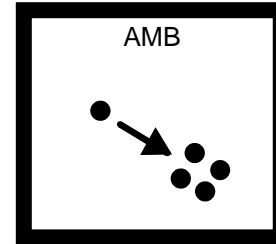
-Adjectius: blau cel

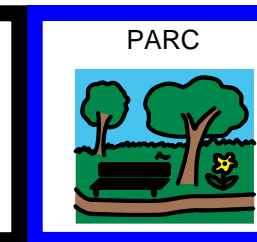
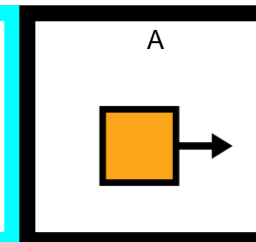
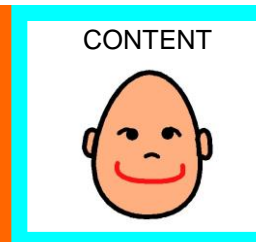
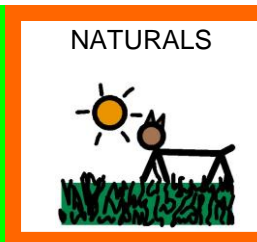
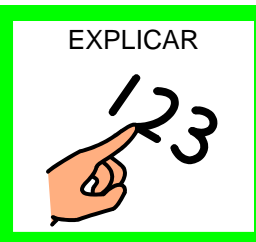
- Socials: rosa

- Preposicions i altres: blanc

A la nostra escola i atès que, en el seu dia, es va fer la senyalització dels diferents llocs amb uns marcs de color blau, vam decidir per no crear confusions presentar els diferents llocs, tant interns de l'escola com externs, en color blau, malgrat fossin substantius.

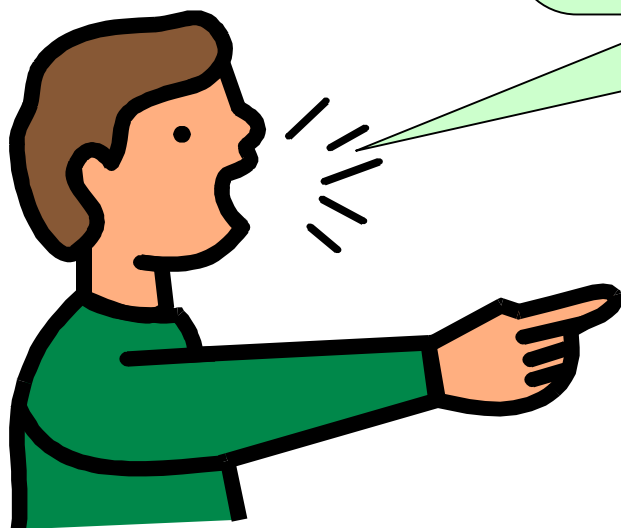

DIFERENTS MANERES DE PRESENTAR LES ICONES

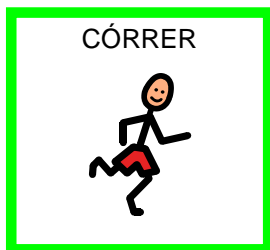

DE QUINA MIDA?

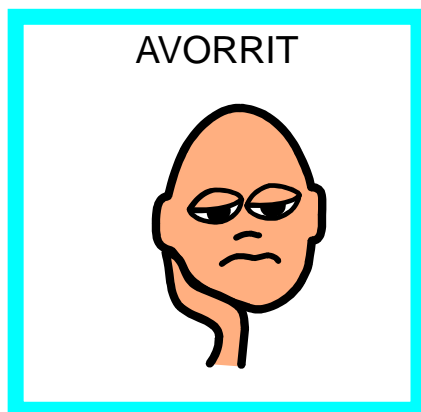
□ □ □
? ? ?

- 3x3

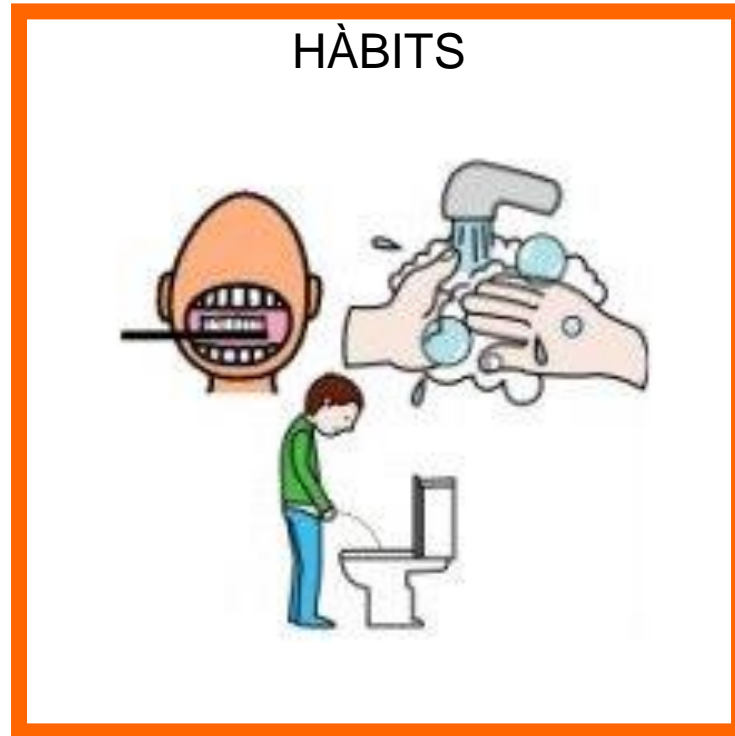

- 5x5

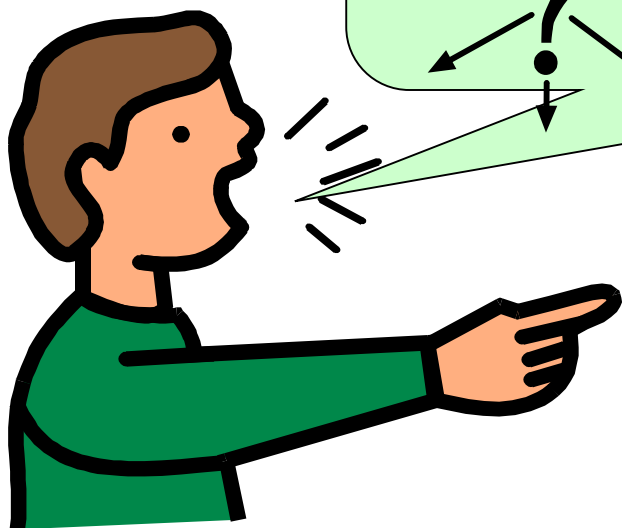
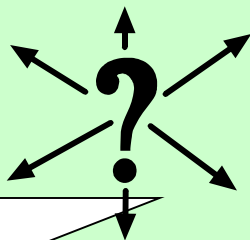

- 9,5x9,5

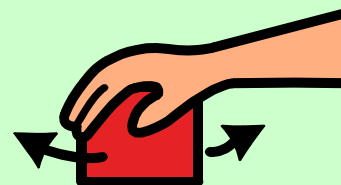
ON L'HA DE FER SERVIR?

Un dels objectius que ens proposem aconseguir amb l'alumnat usuari d'aquest sistema és aconseguir la generalització a tots els àmbits.

Aquesta llibreta, o altre tipus de format, l'han de dur sempre a sobre per aconseguir comunicar-se siguin on siguin: classe, pati, menjador, casa, carrer, etc.

COM S'UTILITZA?

Sempre acompanyarem l'ús del sistema de comunicació

SPC de l'expressió verbal per part nostra.

-Al principi és convenient començar per símbols de format gran.

-Es començarà per pocs elements, que siguin motivadors i per mitjà dels quals es pugui obtenir una resposta immediata.

FASES

1. ASSOCIACIÓ OBJECTE - ICONA

LLOC – ICONA

- Per tal de treballar el control de l'entorn, quan l'alumne necessiti fer una demanda concreta, ens podem ajudar del recurs de plafons o prestatges amb objectes tangibles que faciliten l'elecció.
- Es potenciarà que agafi l'objecte tangible representatiu de la demanda i que deixarà veure, sempre a dalt, el símbol de l'SPC corresponent.
- La finalitat serà que, a la llarga, ens pugui donar el símbol directament per fer-nos la demanda.

2. IDENTIFICACIÓ PER ESCOLLIR ENTRE DOS O MÉS ELEMENTS

.Pot haver-hi suport físic o modelatge

3. ÚS PLAFONS SENZILLS

4. ESTRUCTURA DE FRASE DE 2 ELEMENTS:

NOM-NOM (pilota-pati)

NOM-VERB/VERB-NOM (En Joan juga/Pinta
el cotxe)

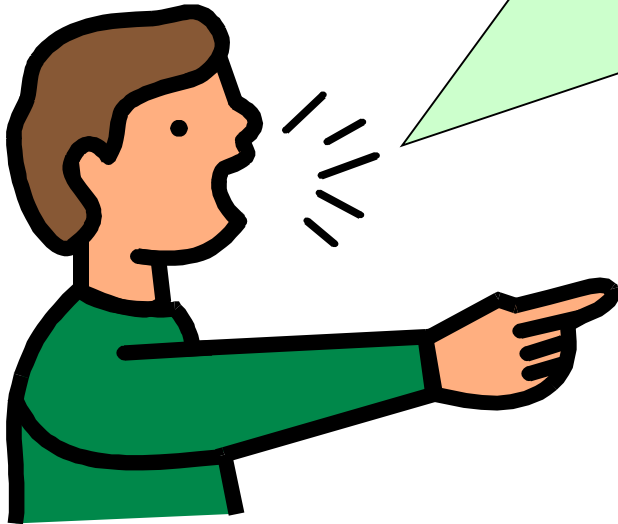
NOM-ADJECTIU (Joan content/bata bruta)

5. CONSTRUCCIÓ DE FRASES DE 3 ELEMENTS:

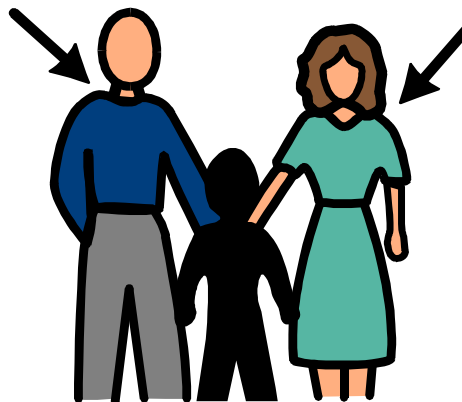
NOM-VERB-NOM (En Joan menja poma)

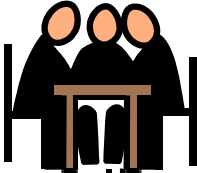

QUAN L'HEM D'INTRODUIR?

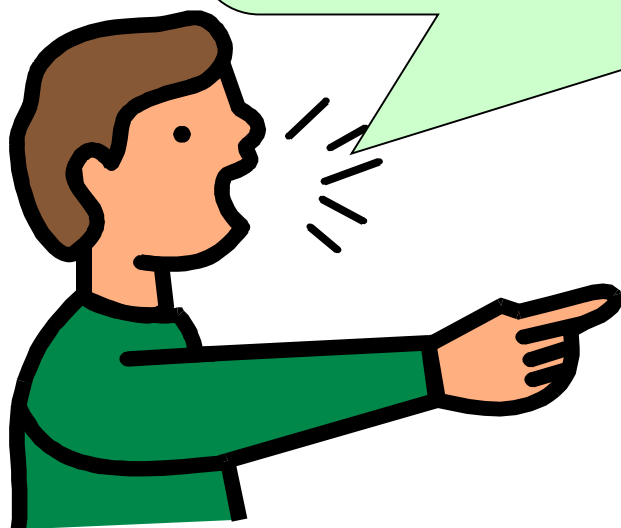
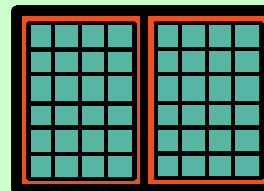
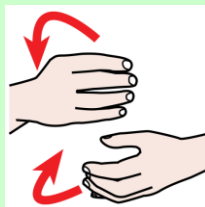
Tot i que partim de la base que sempre hi ha intenció comunicativa, cal esperar el moment adient per a introduir el sistema, és a dir quan l'alumne/a tingui les prèviues necessàries per al seu ús; no obstant això s'haurà d'anar afavorint la creació de contextos comunicatius. Aquests contextos s'han d'aprofitar per propiciar en l'alumne/a la participació. S'haurà de tenir en compte que l'ús d'aquest sistema comportarà una modificació de l'entorn. Les persones que s'hi hagin de relacionar hauran d'estar-ne al corrent.

Un cop l'alumne/a ja s'ha familiaritzat amb el sistema -sap quins elements té a la seva llibreta i com els pot localitzar-, la resta de professionals, així com la seva família, hauran d'afavorir la generalització del sistema –utilitzar-lo en tots els contextos possibles-.

Es pot afavorir la comunicació mitjançant l'alternança comunicativa, la formulació de preguntes obertes, la síntesi després de tres o quatre paraules per confirmar la comprensió del que ens volen dir i, sobretot, donant-los temps per comunicar-se.

COM MUNTAR PLAFONS?

PODEM CONFECCIONAR-LOS
NOSALTRES AMB:

- PLANTILLES WORD
- ICONES DELS BANCS DE DADES
- FOTOGRAFIES

BANCS DE DADES

- ARASAAC <http://www.catedu.es/arasaac/>
- MAYER JOHNSON <http://www.mayer-johnson.com/>
  - CD DEPARTAMENT <http://www.xtec.cat/dnee/spc/>

- MIC <http://www.xtec.es/dnee/mic/>

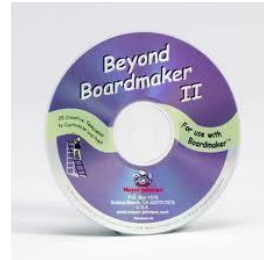

TAMBÉ HI HA PROGRAMES INFORMÀTICS AL
MERCAT QUE TENEN EL SEU PROPI
SISTEMA, COM ÉS ARA:

PROGRAMES INFORMÀTICS

- BOARDMAKER

- ESCRIBIR CON SÍMBOLOS

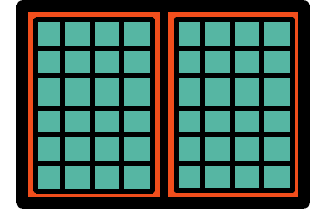
- ARASAC

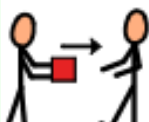

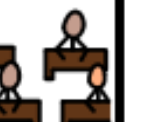

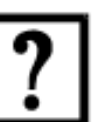

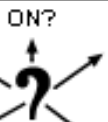

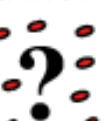

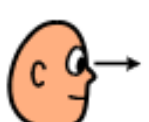

- PLAPHOONS

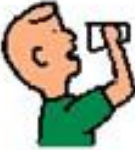

ANNEXOS

DIFERENTS FORMATS DE PLAFÓ DE COMUNICACIÓ

							EL MEU NOM ÉS JOSEM	UTILITZO AQUESTS SIMBOLS PER PARLAR. SI US PLAU DÒNA'M TEMPS PER RESPONDRE.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ESTHER 	MONTSE 	DONAR 	DESAR 	MOTXILLA 	JAQUETA 	LLIBRETA 	CONTENT 	CLASSE 	QUI?
SÍLVIA 	MERCÈ 	BEURE 	JUGAR 	CONTE 	LLAPIS 	PLASTILINA 	TRIST 	PATI 	QUÈ?
		PENJAR 	MENJAR 	ORDINADOR 	MAQUINETA 	NET 	BRUT 	LAVABO 	ON?
NICOLE 		FER PIPÍ 	RENTAR MANS 	GOMA 	NINES 	SEC 	MOLL 	MENJADOR 	QUANTS?
LITZY 		NO EN VULL 	MIRAR 	PINZELL 	PILOTA 	GRAN 	PETIT 	BIBLIOTECA 	CÓM?

Vull 	Menjar 	Beure 	aigua 	llet amb xocolata 	batut 	batut de fruita
galletes 	magdalena 	suc 	suc de taronja 	suc de poma 	suc de pinya 	suc de raïm
<u>bollycao</u> 	<u>croissant</u> 	<u>croissanets</u> 	<u>donuts</u> 	<u>actimel</u> 	<u>iogurt</u> 	<u>crema</u>
torrades 	xocolata 	pa 	entrepà 	formatge 	pernil dolç 	salami
fruita 	poma 	pera 	plàtan 	taronja 	fruits secs 	xocolata desfeta

ESMORZARS

		
Ent repà	Galetes	Iogurt
		
Poma	Plàtan	Raim
		
Sucs	Magdalenes	Melmelada
		
Formatge	Coca	Pa i xocolata

QUÈ VOLS FER?

ESCOLTAR CONTES

TREBALLAR A LA TÀULA

QUIN CONTE VOLS ESCOLTAR?

EL GLOBUS

EL ARGENTO FORT

LA BRUJA
COLORADA

EN TÀBALET

LA CASTANYERA

CONTE DE
MADAL

LA LEGENDA DE
SANT JORDI

CARNAVALAL
BOSC

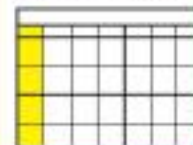

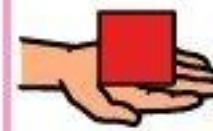

DESENYAR

PINTAR

<p>PORTAR</p> 	<p>ESCOLA</p> 	<p>CADA DILLUNS</p>
	<p>FÈRULES</p> 	
<p>ULLERES</p> 		<p>PITET</p>
	<p>MOCADORS</p> 	

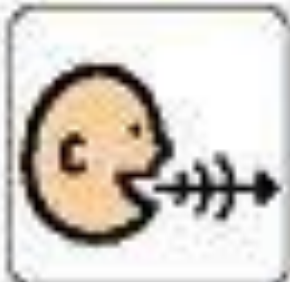
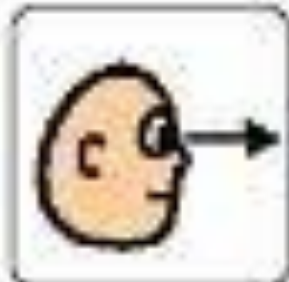
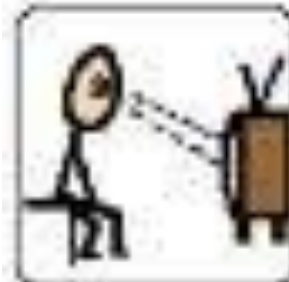
<p>HO SE</p> 		<p>NO HO SE</p>
<p>DONA'M</p> 		<p>TE</p>
<p>SI US PLAU</p> 		<p>GRACIES</p>
<p>HO HE OBLIDAT</p> 		<p>HO SENTO</p>
<p>AJUDA'M</p> 		<p>JA ESTA</p>

NOM:

DATA:

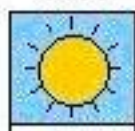

ACTIVITATS	SPC	DISSABTE	COMENTARIS	DIUMENGE	COMENTARIS
Anar a comprar ☐ SI ☐ NO		☐ Menjar ☐ Roba ☐ Altres:		☐ Menjar ☐ Roba ☐ Altres:	
Sortides ☐ SI ☐ NO	PASSEJAR 	☐ Passeig ☐ Parc ☐ Camp ☐ Càmping ☐ Platja ☐ Altres: ...		☐ Passeig ☐ Parc ☐ Camp ☐ Càmping ☐ Platja ☐ Altres: ...	
Mirar la tele ☐ SI ☐ NO		☐ Pel·lícula ☐ Concursos ☐ Dibuixos ☐ Altres: ...		☐ Pel·lícula ☐ Concursos ☐ Dibuixos ☐ Altres: ...	
Visites ☐ SI ☐ NO		☐ Hem anat a casa ☐ Han vingut a casa ☐ Avis ☐ Oncles ☐ Veïns ☐ Amics		☐ Hem anat a casa ☐ Han vingut a casa ☐ Avis ☐ Oncles ☐ Veïns ☐ Amics	
Hem menjat		1r Plat: ..... 2n Plat: ..... Postres:		1r Plat: ..... 2n Plat: ..... Postres:	
A casa ajudo a		☐ Parar taula ☐ Desparar taula		☐ Parar taula ☐ Desparar taula	

PLAFONS TEMÀTICS

<p>PANELLETS</p> 	<p>RENTAR-SE MANS</p> 	<p>PELAR</p> 	<p>TALLAR</p> 	<p>BULLIR</p> 	<p>AMASSAR</p> 	<p>FER BOLETES</p> 	<p>ARREBOSSAR</p>
<p>INGREDIENTS</p> 	<p>ENFORNAR</p> 	<p>POSAR A LA SAFATA</p> 					
<p>ESTRIS</p> 	<p>AMETLLES</p> 	<p>SUCRE</p> 	<p>PATATA</p> 	<p>MONIATO</p> 			
<p>PINYONS</p> 	<p>COCO</p> 	<p>XOCOLATA</p> 					
<p>PELADOR</p> 	<p>GANIVET</p> 	<p>OLLA</p> 	<p>BOL</p> 	<p>HEM FET</p> 			
<p>PLAT</p> 	<p>FORQUILLA</p> 	<p>SAFATA</p> 	<p>PANELLETS DE PINYONS</p> <p>PANELLETS DE COCO</p> <p>PANELLETS DE XOCOLATA</p> 				

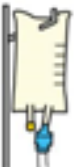

DIA 		MATI
MIGDIA 	TARDA 	NIT
ABANS 	ARA 	DESPRES
TEMPERATURA 		TEMPS
SOL 	NUVOLS 	PLUJA

DIJOUS 28	SORTIDA 	CLASSE TOTA L'ESCOLA
ANAR 	PARC DEL CORREDOR MONTNEGRE 	ENTREPANS
AUTOCAR 	AUTOBUS 	METRO
PORTAR 	XANDALL 	BUSCAR
CASTANYES 	FULLES 	BOLETS

BUGADERIA 	CALENDARI 	CAP DE SETMANA
COMPRA 	CUINA 	ESBARJO
FUSTERIA 	GIMNASTICA 	INFORMATICA
JARDINERIA 	JOCS 	LLENGUA
LLISTA COMPRA 	MANTENIMENT 	MATEMATIQUE S

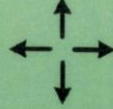

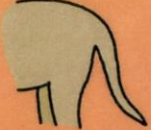

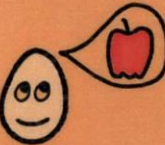

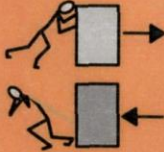

BATRE 	BATRE A MA 	BULLIR
CUINAR 	DECORAR 	DESTAPAR
ENDOLCIR 	ENFORNAR 	ESCALFAR
ESCORRER 	ESPREMER 	FREGIR
MESURAR 	NETEJAR 	OBRIR LLAUNES

HIGIENE PERSONAL 		
	SABO 	
	TOVALLOLA 	
PAPER HIGIENIC 	MOCADORS DE PAPER 	 PINTA COLONIA
ESPONJA 	XAMPU 	ASSECADOR
GEL 		
DESODORANT 	RASPALL I PASTA DENTS 	TALLAUNGLES

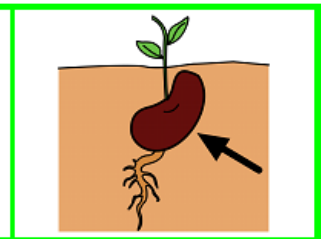
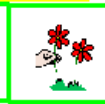
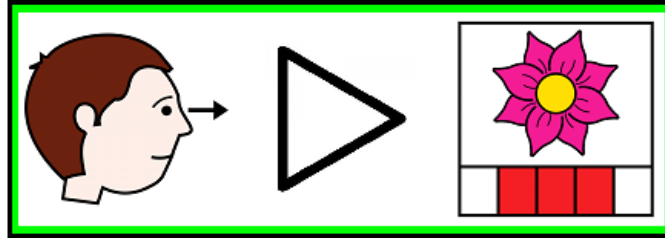
HOSPITAL 	OPERAR 	TENIR CURA
VISITAR 	CANVIAR DE POSICIÓ 	TENIR POR
FERIDA 	CADIRA DE RODES 	MAL
SERUM 	RADIOGRAFIA 	MEDICAMENTS
FISIOTERAPEUTA 	DOCTOR/A 	INFERMER/A

EL RATOLÍ I EL LLEÓ

 <p>RATOLÍ</p>	 <p>LLEÓ</p>	 <p>PICAROLS</p>	 <p>AMICS</p>	 <p>CRIDAR</p>	 <p>SENTIR</p>	 <p>MOURE</p>	 <p>PETIT</p>
 <p>CUA</p>	 <p>MUNTANYA</p>	 <p>COVA</p>		 <p>MENJAR</p>	 <p>VIURE</p>	 <p>SONAR</p>	 <p>AFILADES</p>
 <p>GANA</p>	 <p>XARXA</p>	 <p>FORÇA</p>		 <p>CÓRRER</p>	 <p>MOSSEGAR</p>	 <p>CONTENT</p>	
 <p>DENTS</p>	 <p>PETÓ</p>	 <p>GRÀCIES</p>		 <p>BUSCAR</p>	 <p>DIR-SE</p>	 <p>ATRAPAT</p>	

PRIMAVERA

CONEXIÓ DEL MEDI NATURAL: LA PRIMAVERA

LA PRIMAVERA

JA ÉS

AQUÍ.

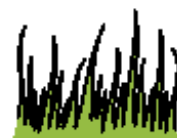
EL CAVALL I LA

VACA

MENGEN

HERBA.

L'ARBRE TÉ

FLORS,

ESTÀ FLORIT.

LES FULLES

SÓN

DE COLOR

VERD.

CONTE

EL SOL QUE NO TENIA MEMÒRIA

TIPOLOGIES TEXTUALS

VALORACIÓ DE L'ÚS DE L'SPC

Actitud

-Ha copsat l'ús funcional del sistema

-Se sent motivat pel sistema

-Només li agrada portar el plafó-llibreta com una joguina

-Ho porta només a logopèdia com un element rutinari

- No acaba d'entendre l'ús del mateix
- No té l'atenció suficient
- Li és fàcil assenyalar
- Li costa assenyalar

Aprentatge

- Associa l'objecte amb el símbol corresponent
- Identifica els símbols que se li demanen
- Assenyala només substantius quan vol expressar alguna cosa
- Sap trobar a la llibreta els elements de la frase que vol dir.
- Intenta fer frases
- Fa frases
- Segueix i entén les explicacions

Ús

-Utilitza el sistema per:

-Fer demandes: -sempre les mateixes
                                     -diversificades

-Respondre preguntes

-Expressar sentiments o emocions

-Explicar coses fetes, espontàniament

-Fer encàrrecs

- Quant a la generalització, utilitza el sistema a:
  - Logopèdia
  - Classe
  - Pati
  - Menjador
  - Fisioteràpia
  - Gimnàs
  - Transport
  - Sortides
  - Carrer
  - Casa
  - Altres: botigues...

Avaluació continuada:

- Sistema en general

- Entorn:

  - familiar: veu la necessitat d'utilitzar aquest sistema de comunicació per poder interaccionar amb altres persones que no siguin la mare.

  - escolar

  - altres professionals

**Silvia Bort i Mercè
Mestres**

Logopedes CEE

Concha Espina